EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 28.3.2022.
COM(2022) 129 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE

o sveukupnom funkcioniranju službenih kontrola provedenih u državama članicama (2019.-2020.) kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje te pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja

{SWD(2022) 73 final}

Izjava o odricanju od odgovornosti

Europska komisija izradila je nacrt ovog izvješća i objavila ga je u skladu s člankom 114. Uredbe (EU) 2017/625. Ovim se izvješćem nastoji poboljšati javna dostupnost informacija o službenim kontrolama koje provode države članice i o kontrolama Komisije nad njima u područjima sigurnosti hrane i hrane za životinje, zdravlja životinja i bilja, dobrobiti životinja, ekološke poljoprivrede i sustava kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode. Za tumačenje prava Unije nadležan je samo Sud Europske unije. Naš je cilj osigurati ažurnost i točnost ovih informacija. Ako nam se ukaže na pogreške, nastojat ćemo ih ispraviti.

Materijali upotrijebljeni u izradi ovog izvješća:

- informacije su opće prirode koje se ne odnose na konkretne okolnosti u vezi s bilo kojim pojedincem ili subjektom,
- nisu nužno sveobuhvatni, potpuni, točni ili ažurirani,
- djelomično su pribavljeni od nacionalnih tijela u državama članicama, nad kojima Komisija nema kontrolu i za koja ne može preuzeti odgovornost.

Neki podaci ili informacije u ovom izvješću možda su stvoreni ili strukturirani u datotekama ili formatima koji sadržavaju pogreške.

Sadržaj

Sažetak 1

Uvod 2

Pravni okvir 4

Službene kontrole koje su provele države članice 8

Opći pregled 9

Godišnja izvješća država članica 15

Organizacija i provedba sustava službenih kontrola 16

Mjere poduzete kako bi se osiguralo djelotvorno funkcioniranje VNPK-a 18

Mjere kojima se osigurava usklađenost subjekta 19

Mjere nacionalnih tijela 20

Mjere kojima se osigurava djelotvorno funkcioniranje službi koje vrše službenu kontrolu 22

Komisijine kontrolne aktivnosti u državama članicama 23

Revizije 24

Preporuke 28

Sažeta izvješća 29

Najvažnije iz kontrola koje je provela Komisija (2019.–2020.) 31

Druge Komisijine kontrolne aktivnosti 33

Ulazak životinja i robe u EU 34

Ostaci veterinarsko-medicinskih proizvoda i onečišćivača okoliša kod životinja i proizvoda životinjskog podrijetla 35

Sustavno praćenje provedbe preporuka iz revizija 36

Opće naknadne revizije 37

Profili zemalja 38

Izvršavanje **39**

Potpora za države članice **41**

Mreže 42

Bolja izobrazba za sigurniju hranu 44

Zaključci **46**

Sažetak

Ovim su izvješćem obuhvaćeni sveukupno funkcioniranje službenih kontrola u državama članicama i Komisijine kontrolne aktivnosti provedene 2019. i 2020. kako bi se osigurala visoka razina zdravstvene zaštite i povjerenja u prehrambenom lancu, od polja do stola. Te su kontrole i revizije važan mehanizam provjere ispunjavaju li subjekti zakonske zahtjeve kako bi europski potrošači imali povjerenja u to da je hrana koju konzumiraju sigurna. Neophodne su i za neometanu sigurnu trgovinu hranom, životinjama i biljem unutar i izvan EU-a.

Nacionalna tijela odgovorna su za obavljanje službenih kontrola na temelju rizika. Ako subjekti u prehrambenom lancu nisu usklađeni s relevantnim zakonodavstvom, tijela moraju izvršavati zahtjeve i osigurati da ih subjekti ispune.

Službe Komisije kontroliraju obavljanje službenih kontrola i aktivnosti izvršavanja u državama članicama. Izvješća o tim kontrolama, koja se objavljuju na internetskim stranicama Komisije, jasno oslikavaju rezultate država članica i značajan su dio postupka preispitivanja kojim se osigurava da je zakonodavstvo EU-a svrsishodno.

Komisijine kontrole pokazuju da su općenito države članice uspostavile potrebne sustave s pomoću kojih mogu pratiti i osigurati da subjekti ispunjavaju zahtjeve EU-a i poduzeti mjere ako utvrde da postoji neusklađenost. U nekim su državama kontrolama utvrđeni nedostaci u sustavima službenih kontrola, što znači da su potrebna poboljšanja.

Komisija sustavno prati provedbu svojih preporuka iz revizija državama članicama i, ako je potrebno, primjenjuje druge instrumente za izvršavanje. Osim toga, Komisija podupire države članice pružanjem tehničke pomoći i osposobljavanja u okviru inicijative „Bolja izobrazba za sigurniju hranu” i tehničkih sastanaka stručnjakâ iz država članica.

Države članice prvi su put izvijestile o rezultatima svojih kontrola iz 2020. u usklađenom elektroničkom obliku. Komisija i nacionalna tijela razvili su dokument sa smjernicama za takvo izvješćivanje. Međutim, nisu sve zemlje dostavile sve svoje podatke u potrebnom obliku, a jedna uopće nije dostavila izvješće. Komisija će nastaviti surađivati s nacionalnim tijelima kako bi se poboljšala cjelovitost podataka u budućim godišnjim izvješćima.

U 2020. pandemija bolesti COVID-19 uzrokovala je poteškoće nacionalnim tijelima i Komisiji u provedbi kontrola i revizija. Provedbom barem dijela tih kontrola i revizija na daljinu održao se siguran protok životinja, bilja i robe te su se spriječile nestašice u opskrbi u neobičnim uvjetima pandemije bolesti COVID-19.

Uvod

Cilj EU-a osigurati je visoku razinu zdravstvene zaštite i povjerenja u područjima sigurnosti hrane i hrane za životinje, zdravlja životinja i bilja, dobrobiti životinja, ekološke poljoprivrede i sustavâ zemljopisnog podrijetla (zaštićena oznaka izvornosti, zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla, zajamčeno tradicionalni specijaliteti, ZOI/ZOZP/ZTS). Ljudi koji žive u EU-u s pravom očekuju visoke standarde u tim područjima.

U EU-u uspostavljen je sveobuhvatan pravni okvir kako bi se osigurale dosljedne kontrole poslovanja s hranom i hranom za životinje od polja do stola te odgovarajuće praćenje, istovremeno osiguravajući djelotvorno jedinstveno tržište i trgovinu s trećim zemljama.

Jedan je od temelja EU-ove integrirane politike o sigurnosti hrane od polja do stola da svaka država članica mora imati djelotvoran sustav službenih kontrola[1] utemeljen na Uredbi o službenim kontrolama[2] za provjeru i, po potrebi, izvršavanje usklađenosti subjekata sa standardima EU-a u cijelom poslovanju s hranom i hranom za životinje. Države članice moraju izraditi višegodišnje nacionalne planove kontrola (VNPK-i) koji obuhvaćaju sva područja uređena zakonodavstvom EU-a o poljoprivredno-prehrambenom lancu.

U cjelokupnom okviru kontrola na razini EU-a[3] Komisija ima važnu ulogu i provodi kontrole, uključujući revizije, u državama članicama radi provjere ispunjavaju li njihova nacionalna tijela obvezu kontrole.

Države članice Komisiji[4] moraju podnositi godišnja izvješća o provedbi svojih službenih kontrola u skladu sa svojim VNPK-om.

Komisija pak izrađuje izvješće[5] o funkcioniranju službenih kontrola u državama članicama, uzimajući u obzir:

- godišnja izvješća koja su podnijela nacionalna tijela o svojim kontrolnim aktivnostima, i

[1] „Službena kontrola" svaka je aktivnost koju obavlja nadležno tijelo države članice radi verifikacije poštovanja propisa o hrani i hrani za životinje, pravilima o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja te radi provjere toga ispunjavaju li životinje i roba zahtjeve.

[2] Uredba (EU) 2017/625.

[3] Članak 116. Uredbe (EU) 2017/625.

[4] Članak 113. stavak 1. Uredbe (EU) 2017/625.

[5] Članak 114. Uredbe (EU) 2017/625.

- rezultat kontrola koje je Komisija provela u državama članicama.

Ovim izvješćem obuhvaćene su godine 2019.[6] i 2020. Sastoji se od pregleda:

- godišnjih izvješća država članica kojima su obuhvaćene godine 2019. i 2020.,
- Komisijinih kontrolnih aktivnosti u državama članicama,
- Komisijina praćenja i mjera izvršavanja te podrške koju je pružila nacionalnim tijelima.

U izvješću se kompiliraju usporedivi podaci u statistike na razini cijelog EU-a za 2020. Ti će podaci s vremenom omogućiti utvrđivanje trendova u kontrolama i problemima neusklađenosti.

Uz izvješće je priložen radni dokument službi u kojem se navodi više pojedinosti o kontrolama i revizijama koje su proveli nacionalna tijela i Komisija u područjima prehrambenog lanca obuhvaćenima Uredbom o službenim kontrolama.

[6] Zahtjev da države članice moraju podnositi svoja godišnja izvješća putem novog standardnog predloška obrasca primjenjuje se od 2020. Zahtjevi za izvješćivanje za 2019. propisani su prethodnom uredbom. S obzirom na to da je 2019. bila prijelazna godina između te dvije verzije, ovim su izvješćem obuhvaćene obje godine.

Pravni okvir

Prema Općem zakonu o hrani[7] subjekti u prehrambenom lancu snose primarnu odgovornost za sigurnost hrane. Određene uredbe EU-a odnose se na zahtjeve za ekološku proizvodnju i označivanje ekoloških proizvoda[8] te za sustave kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode (ZOI/ZOZP/ZTS)[9].

Države članice obvezne su verificirati da subjekti poštuju primjenjivo zakonodavstvo EU-a i po potrebi provesti odgovarajuće mjere. U tu su svrhu u njihovim VNPK-ima opisani sustavi službenih kontrola.

U Uredbi o službenim kontrolama uspostavljaju se zahtjevi za te sustave kontrola, za VNPK[10] i za provođenje službenih kontrola. Najrelevantniji zahtjevi u vezi sa sustavima službenih kontrola i VNPK-ima jesu sljedeći:

- područje primjene uključuje:

— hranu i sigurnost hrane,

— namjerno uvođenje u okoliš genetski modificiranih organizama u svrhu proizvodnje hrane i hrane za životinje,

— hranu za životinje i sigurnost hrane za životinje,

— zdravlje životinja,

— nusproizvode životinjskog podrijetla,

— dobrobit životinja,

— zdravlje bilja,

— sredstva za zaštitu bilja,

— ekološku proizvodnju i označivanje ekoloških proizvoda,

— upotrebu zaštićenih oznaka izvornosti, zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla i zajamčeno tradicionalnih specijaliteta, i

[7] Uredba (EZ) br. 178/2002.

[8] Uredba Vijeća (EZ) br. 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda.

[9] Uredba (EU) br. 1151/2012 o sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode.

[10] Članci 109., 110. i 111. Uredbe (EU) 2017/625.

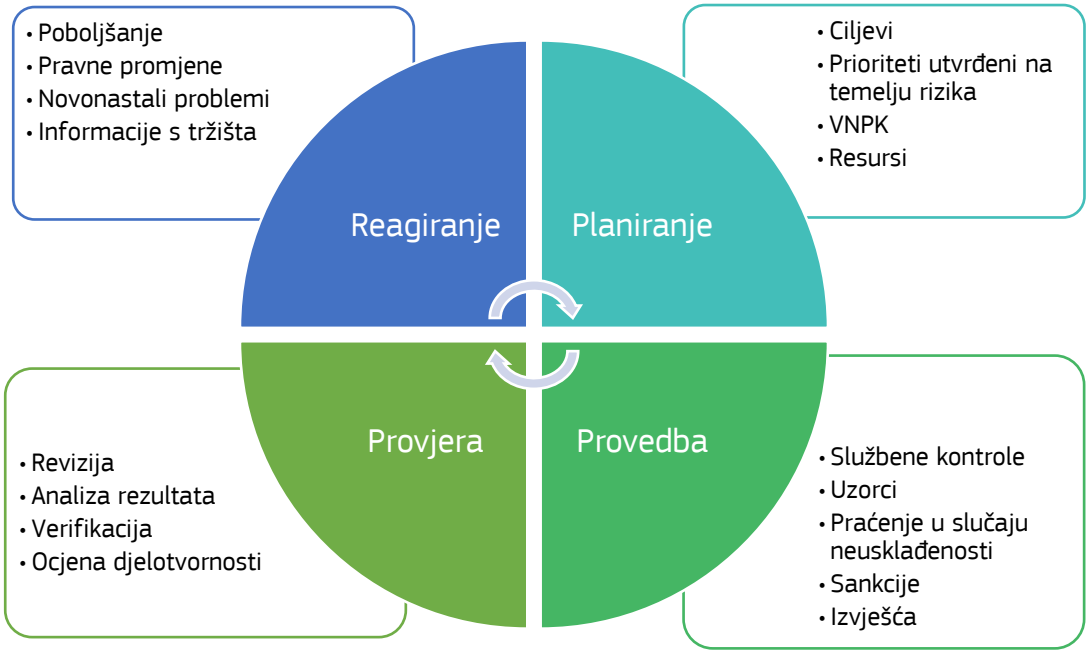
— namjerna kršenja pravila počinjena prijevarnim ili obmanjujućim praksama,

- nacionalna tijela u VNPK-ima moraju opisati svoje strateške ciljeve i kategorizaciju rizika službenih kontrola,

- VNPK mora biti javno dostupan, uz određene ograničene iznimke.

Uredba o službenim kontrolama sadržava odredbe o neprekidnom poboljšavanju službenih kontrola[11]. Na slici 1. prikazano je kako su rezultati službenih kontrola važan alat koji državama članicama pomaže u ocjenjivanju djelotvornosti i, ako je potrebno, poboljšavanju njihovih sustava kontrola. Osim toga, promjene u zakonodavstvu, novonastali problemi i informacije s tržišta mogu dovesti do promjena plana kontrola.

Slika 1. – sustavi službenih kontrola – ciklus neprekidnog poboljšavanja

Uredbom o službenim kontrolama propisana je obveza Komisije[12] da provodi kontrole u državama članicama, a one moraju ispraviti sve utvrđene probleme[13].

[11] Članak 5. stavak 1. točka (a), članak 6. stavak 1., članak 12. stavak 2., članak 12. stavak 3., članci 109., 110. i 111. Uredbe (EU) 2017/625.

[12] Članak 116. Uredbe (EU) 2017/625.

[13] Članak 119. Uredbe (EU) 2017/625.

Kako bi se dodatno olakšalo kompiliranje podataka, države članice moraju svoje godišnje izvješće dostaviti u elektroničkom obliku. Komisija je zato u suradnji s nacionalnim tijelima izradila standardni predložak obrasca[14]. Komisija je razvila namjensku digitalnu platformu za podnošenje godišnjih izvješća u tom novom obliku. Osim toga, mreža predstavnika država članica koju predvodi Komisija i koja se bavi funkcioniranjem VNPK-a razvila je smjernice[15] za popunjavanje obrasca koje nacionalnim tijelima pomažu ispuniti nove zahtjeve za izvješćivanje.

Predložak obrasca uključuje informacije o izmjenama u VNPK-u, rezultatima službenih kontrola, otkrivenim problemima neusklađenosti i mjerama poduzetima kako bi se osigurala djelotvorna provedba VNPK-a.

Cilj je standardnog obrasca:

- osigurati ujednačen oblik godišnjih izvješća država članica,
- integrirati druge postojeće zahtjeve za izvješćivanje, i
- olakšati prikupljanje i dostavljanje usporedivih podataka, kompiliranje tih podataka u statistike na razini cijelog EU-a te pripremu izvješćâ Komisije o funkcioniranju službenih kontrola u cijelom EU-u.

Nacionalna tijela prvi su put upotrijebila elektronički usklađeni obrazac da bi izvijestila o službenim kontrolama provedenima 2020.

Države članice moraju provoditi svoje službene kontrole uz visoku razinu transparentnosti. Barem jednom godišnje moraju objaviti relevantne informacije o organizaciji i provedbi tih kontrola. Mogu odlučiti da će to učiniti objavljivanjem godišnjeg izvješća podnesenoga Komisiji.

Gotovo sve države članice uvele su ograničenja kretanja za vrijeme pandemije bolesti COVID-19. Ona su negativno utjecala na sposobnost zemalja da upute osoblje u provedbu službenih kontrola, posebno onih kontrola za koje je potrebna fizička prisutnost na licu mjesta, laboratorijske analize za potrebe kontrole ili potpisivanje i izdavanje službenih certifikata na papiru. Komisija je u ožujku 2020. provela privremene mjere[16] kako bi očuvala neometano funkcioniranje unutarnjeg tržišta EU-a i osigurala slobodno kretanje robe. One su olakšale:

[14] Provedbena uredba (EU) 2019/723 o standardnom predlošku obrasca koji će se upotrebljavati u godišnjim izvješćima država članica.

[15] Obavijest Komisije o smjernicama za popunjavanje standardnog predloška obrasca.

[16] Provedbena uredba (EU) 2020/466 o privremenim mjerama tijekom određenih ozbiljnih poremećaja u sustavima kontrola država članica zbog bolesti uzrokovane koronavirusom (COVID-19).

- davanje ovlasti pojedincima da provode službene kontrole,
- upotrebu elektroničkih podataka i prihvaćanje primjeraka certifikata,
- upotrebu videokonferencijske opreme i drugih alata za komunikaciju na daljinu u službenim kontrolama.

Dio 1

Službene kontrole koje su provele države članice

1.
Opći pregled

Proizvodnja i distribucija hrane od polja do stola sastoji se od brojnih lanaca i obuhvaća širok raspon područja i aktivnosti.

Tablica 1. sadržava pregled ukupnog broja subjekata u prehrambenom lancu, provedenih službenih kontrola, utvrđenih problema neusklađenosti, izrečenih administrativnih sankcija i pokrenutih pravnih radnji pred sudom u cijelom prehrambenom lancu 2020. na razini EU-a[17].

Tablica 1. – službene kontrole – 2020. – opće brojke

Ukupni broj subjekata u prehrambenom lancu	Provedene službene kontrole	Utvrđeni problemi neusklađenosti	Izrečene administrativne sankcije	Pokrenute pravne radnje pred sudom
16 834 486	**4 125 695**	**654 955**	**388 268**	**12 699**

Na slici 2. nalazi se pregled službenih kontrola koje su države članice provele u 2020. od polja do stola[18]. Prikazani su broj subjekata, provedene službene kontrole, utvrđeni problemi neusklađenosti i izrečene administrativne sankcije, sve podijeljeno po različitim aktivnostima u prehrambenom lancu[19].

U tablici 2. u apsolutnim brojevima prikazuje se pet vodećih sektora prehrambenog lanca po broju subjekata, provedenim službenim kontrolama, utvrđenim problemima neusklađenosti i izrečenim administrativnim sankcijama.

[17] Brojke su zbroj podataka iz 26 država članica jer Malta nije dostavila svoje godišnje izvješće do roka.

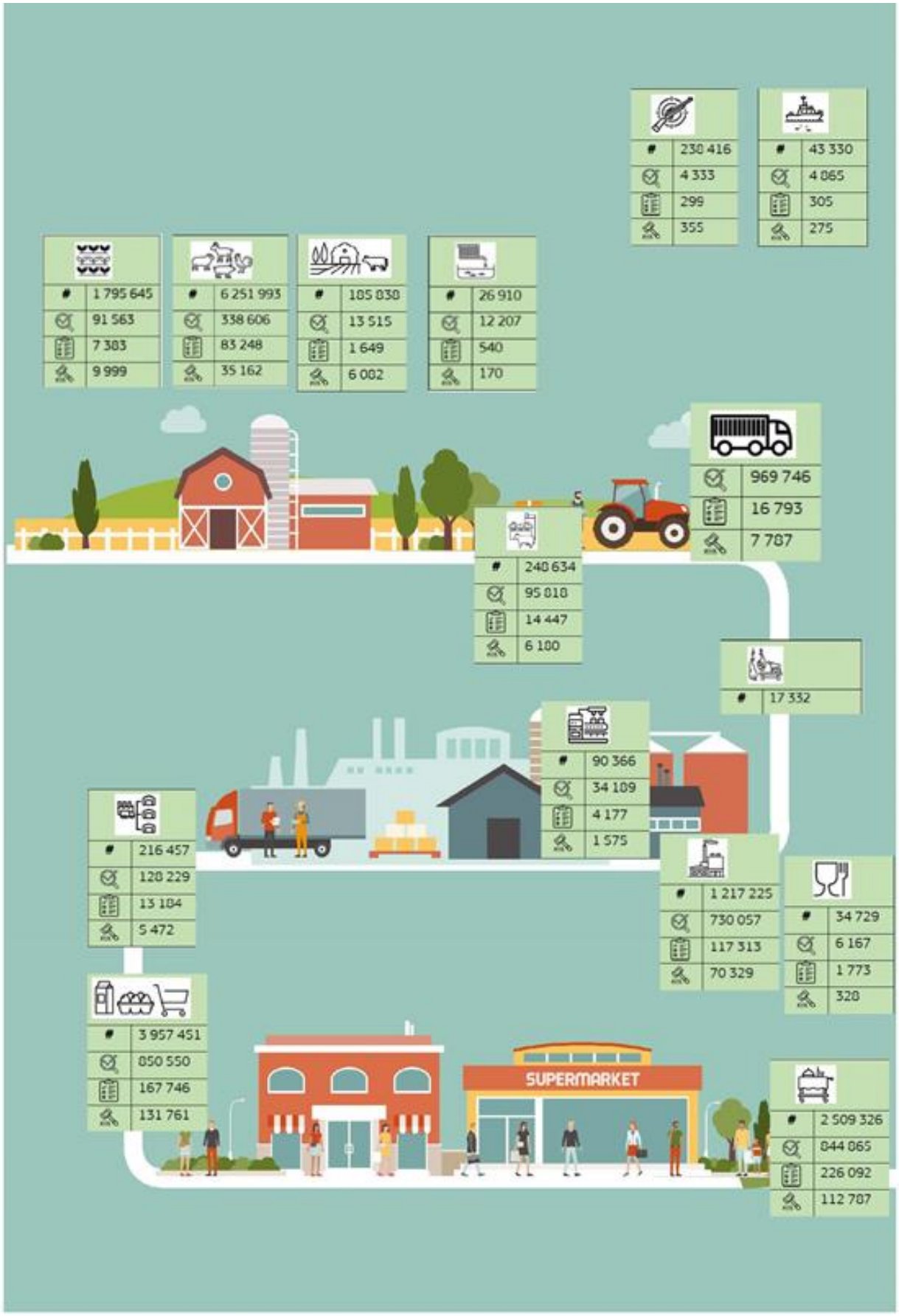
[18] Ova slika ne uključuje kontrole povezane sa zdravljem bilja (npr. izdavanje biljnih putovnica i primjenjivanje oznake ISPM15 na drveni materijal za pakiranje kako bi se pokazalo da je tretiran radi sprečavanja širenja insekata, sjemenja i gljivica), stavljanjem sredstava za zaštitu bilja na tržište i održivom upotrebom pesticida izvan poljoprivrede.

[19] Nacionalna tijela ne moraju izvijestiti o broju aktivnih subjekata u području prijevoza životinja; podaci zatraženi za službene kontrole i probleme neusklađenosti za klaonice i objekte za obradu divljači bili su broj trupova ili masa, pa se stoga ne može upotrijebiti ukupan broj.

U radnom dokumentu službi priloženom ovom izvješću[20] navedena je daljnja raščlamba tih brojki po različitim područjima prehrambenog lanca.

[20] Radni dokument službi Komisije priložen dokumentu: izvješće Komisije o sveukupnom funkcioniranju službenih kontrola provedenih u državama članicama u razdoblju 2019.–2020. kako bi se osigurala primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja.

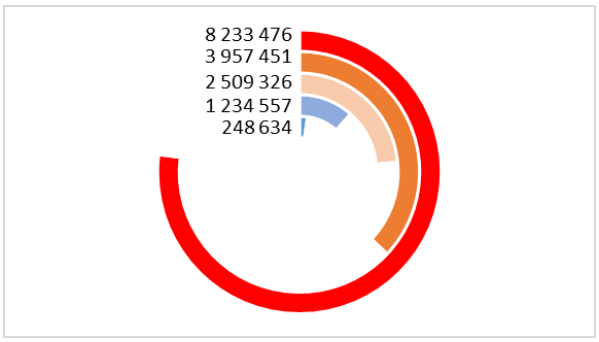
Slika 2. – službene kontrole koje su države članice provele 2020.

	Poljoprivreda – bilje	#	Broj subjekata
	Uzgoj – životinje		Broj službenih kontrola
	Poljoprivreda i uzgoj – miješano		Broj problema neusklađenosti
	Akvakultura		Broj administrativnih sankcija
	Ribolov		
	Lov		
	Hrana za životinje		
	Prijevoz životinja		
	Klaonice i obrada divljači		
	Proizvodnja hrane		
	Obrada nusproizvoda životinjskog podrijetla		
	Raspodjela hrane		
	Veleprodaja i maloprodaja		
	Priprema i usluživanje hrane		
	Proizvođači materijala koji dolaze u dodir s hranom		

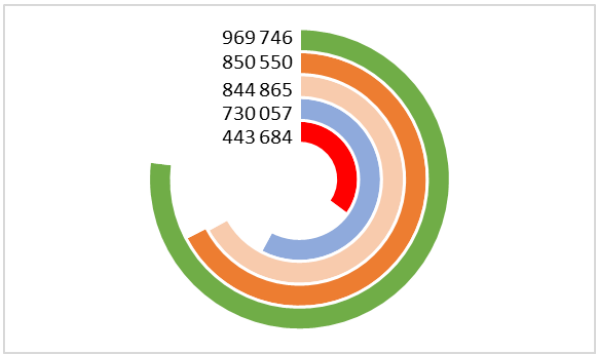
Tablica 2. – službene kontrole u 2020. – opći pregled

Subjekti

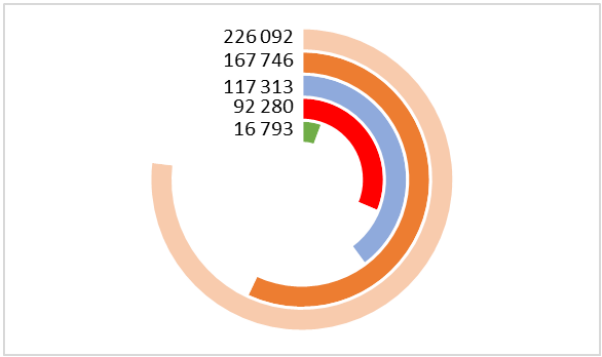
Poljoprivreda i uzgoj	8 233 476
Veleprodaja hrane	3 957 451
Priprema i usluživanje hrane	2 509 326
Proizvodnja hrane	1 234 557
Hrana za životinje	248 634
Prijevoz životinja	969 746

Službene kontrole

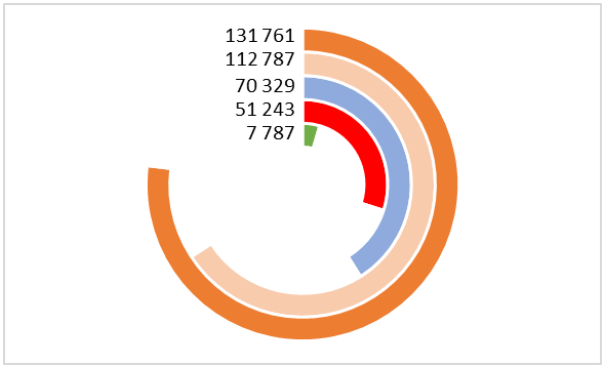
Veleprodaja hrane	850 550
Priprema i usluživanje hrane	844 865
Proizvodnja hrane	730 057
Poljoprivreda i uzgoj	443 684

Problemi neusklađenosti

Priprema i usluživanje hrane	226 092
Veleprodaja hrane	167 746
Proizvodnja hrane	117 313
Poljoprivreda i uzgoj	92 280
Prijevoz životinja	16 793

Administrativne sankcije

Veleprodaja hrane	131 761
Priprema i usluživanje hrane	112 787
Proizvodnja hrane	70 329
Poljoprivreda i uzgoj	51 243
Prijevoz životinja	7 787

2.
Godišnja izvješća država članica

Upotreba novog standardnog predloška obrasca[21] na digitalnoj platformi olakšava elektroničko usklađeno izvješćivanje o ishodu službenih kontrola, vrsti i broju slučajeva neusklađenosti i poduzetim mjerama. Ujedno olakšava i kompiliranje tih podataka u statistike na razini cijelog EU-a.

Zakonski rok za podnošenje elektroničkog izvješća je 31. kolovoza. Budući da je ova platforma prvi put upotrijebljena za podnošenje godišnjih izvješća za 2020., platforma je ponovno otvorena 15. listopada 2021. kako bi se omogućilo zakašnjelo podnošenje izvješća. Unatoč tome, Malta svoje izvješće nije podnijela na vrijeme da bi bilo uključeno u ovo izvješće.

Neke su države članice imale probleme u prikupljanju podataka u traženom obliku zbog promjene u načinu izvješćivanja. Državama članicama bila je otežana i usporedba rezultata njihovih kontrola s rezultatima iz prethodnih godina.

Platforma za izvješćivanje ima polja za unos teksta u kojima se mogu opisati relevantne teme. Nacionalna tijela dostavila su manje informacija nego u izvješćima iz prethodnih godina i manje od količine informacija predviđene smjernicama.

Kad je riječ o dobrobiti životinja, države članice općenito nisu dostavile ni analizu najtežih nalaza ni svoje akcijske planove za sprečavanje ili smanjenje ponavljanja istih ishoda. Zbog toga Komisija ne može dati sažetak o dobrobiti životinja.

Slično tome, dostavljene informacije o kontrolama prijevarnih ili obmanjujućih praksi bile su vrlo ograničene.

[21] Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/723.

3.
Organizacija i provedba sustava službenih kontrola

Države članice uspostavile su sustave službenih kontrola kako bi verificirale primjenjuju li subjekti u poslovanju s hranom i hranom za životinje pravni okvir.

Nacionalna tijela u svojim VNPK-ima iznose svoje strateške ciljeve. U smjernicama za popunjavanje godišnjih izvješća zemlje EU-a pozvane su dostaviti tablicu s rezultatima pokazatelja uspješnosti primijenjenih na te ciljeve. Većina država članica nije dostavila takav pregled rezultata svojih pokazatelja uspješnosti. Neki od pozitivnih primjera koje treba istaknuti:

- Belgija je u svoje javno godišnje izvješće (do izvještajne godine 2019., to je izvješće koje je dostavljeno Komisiji) uključila mjerila za sigurnost hrane te zdravlje životinja i bilja; usporedba rezultata mjerila iz različitih godina čitateljima omogućuje uvid u to popravlja li se situacija u tim područjima,
- Finska je dostavila neke primjere toga kako rezultati službenih kontrola mogu dovesti do promjene specifičnih ili općih ciljeva:
  - velik broj otkrivenih nedostataka u pogledu dobrobiti životinja za vrijeme prijevoza doveo je do povećanja učestalosti službenih kontrola dobrobiti životinja za vrijeme prijevoza,
  - kad je riječ o uzorkovanju gnojiva, broj otkrivenih nedostataka bio je relativno velik na malom broju uzoraka, što ukazuje na to da je ciljano provođenje kontrola utemeljeno na riziku bilo uspješno,
  - nadzorom nad tržištem trgovine sjemenom utvrđen je manji broj nedostataka u usporedbi s prethodnim godinama. S druge strane, približno 30 % slučajeva završilo je izricanjem sankcija, što ukazuje na poboljšanje djelotvornosti kontrola.

Sve države članice imale su probleme s punom provedbom programa inspekcija zbog ograničenja donesenih kako bi se suzbila pandemija bolesti COVID-19.

Drugi čimbenici zbog kojih nacionalna tijela nisu potpuno provela svoje planirane programe uključivali su broj članova osoblja, resurse i pripreme za Brexit.

Službene kontrole za vrijeme pandemije

Razna ograničenja radi suzbijanja širenja bolesti COVID-19 i njihov utjecaj na upućivanje osoblja u rad otežali su državama članicama provedbu svih službenih kontrola kako je izvorno planirano za 2020. Iako je način provedbe službenih kontrola bio fleksibilan, nacionalna tijela morala su preispitati svoje planove kontinuiteta poslovanja i na prvo mjesto staviti kontrolne aktivnosti koje su se smatrale apsolutno nužnima te su istovremeno morale uzeti u obzir promjene u stavljanju hrane na tržište EU-a uzrokovane pandemijom, kao što su rast elektroničke trgovine i usluga pripreme hrane za van.

Mjere nacionalnih tijela uključivale su:

- odgađanje i/ili smanjenje broja kontrola koje se provode u određenim područjima (na temelju procjene rizika),
- smanjenje vremena koje je potrebno provesti na licu mjesta za vrijeme kontrole provjerom dokumentacije na daljinu,
- upotrebu tehnika revizije na daljinu.

4.

Mjere poduzete kako bi se osiguralo djelotvorno funkcioniranje VNPK-a

Cilj je VNPK-a osigurati da se službene kontrole provode na temelju rizika i učinkovito u cijelom poljoprivredno-prehrambenom lancu u skladu s Uredbom o službenim kontrolama.

Kad se službenim kontrolama utvrdi problem neusklađenosti, nacionalna tijela trebaju poduzeti mjere kako bi osigurala da subjekt riješi problem i spriječi daljnje pojavljivanje neusklađenosti[22].

Osim toga, nacionalna tijela moraju verificirati djelotvorno funkcioniranje sustava službenih kontrola i poduzeti potrebne mjere kako bi se ispravili svi nedostaci utvrđeni u njihovim sustavima kontrola[23].

[22] Članak 138. Uredbe (EU) 2017/625.

[23] Članak 12. stavci 2. i 3. Uredbe (EU) 2017/625.

4.1.
Mjere kojima se osigurava usklađenost subjekta

U nekim godišnjim izvješćima navedeni su primjeri mjera koje poduzimaju nacionalna tijela.

Države članice provode kampanje javnog informiranja te subjektima nude smjernice i osposobljavanje kako bi bili usklađeni s pravilima o sigurnosti hrane.

Belgija, Nizozemska i Švedska u svoje sustave službenih kontrola uključuju rezultate privatnih programa za osiguravanje kvalitete (koje provode treće strane). Belgija i Finska istaknule su da su rezultati inspekcija bolji kod subjekata certificiranih u sklopu tih programa.

Finska objavljuje izvješća specifična za sektor. Istaknula je da glavni načini poboljšanja djelotvornosti uključuju povećanje interakcija sa svim zainteresiranim stranama. Posljedično, službene kontrole i objavljeni rezultati tih kontrola pridonose poboljšanju uvjeta poslovanja i konkurentnosti poduzeća, primjerice tako što pridonose njihovoj sposobnosti da se uključe u međunarodnu trgovinu i proaktivno sprečavaju probleme.

Poljska objavljuje sažete informacije o rezultatima kontrola koje provodi njezin Trgovinski inspektorat. Usto daje praktične savjete potrošačima kako birati proizvode i zaštititi se od obmane. Objavljuje i administrativne odluke kojima su izrečene kazne subjektima zbog stavljanja na tržište proizvoda nedostatne tržišne kvalitete, uključujući patvorene proizvode.

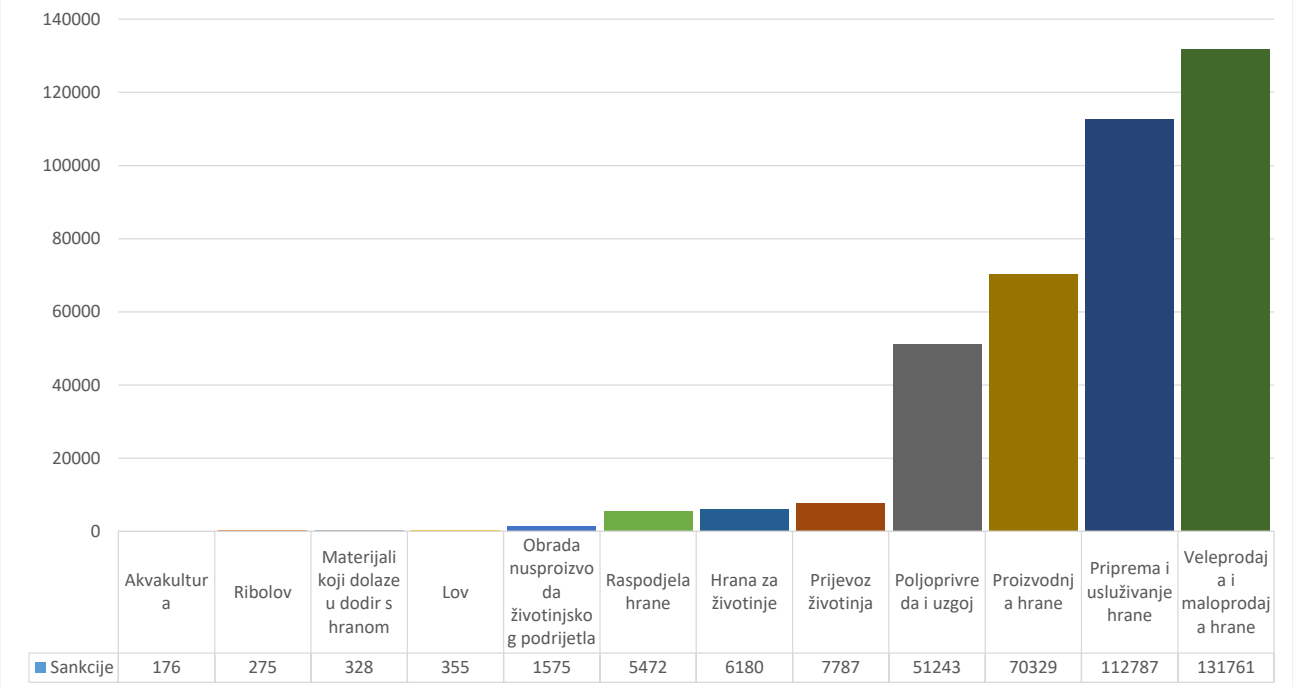
4.2.
Mjere nacionalnih tijela

Države članice primjenjuju više mjera, od usmenih i pisanih upozorenja, preko zapljene i uništavanja robe, do (privremenog) oduzimanja ili ograničenja odobrenja subjekata. Kao odvraćajuća mjera upotrebljavaju se upravne novčane kazne. Upućivanje na sud upotrebljava se u krajnjoj nuždi.

Nacionalna tijela moraju imati uspostavljene učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće sankcije[24].

U tablici 3. prikazuje se broj administrativnih sankcija izrečenih u različitim dijelovima prehrambenog lanca. U tablici 4. prikazuju se te sankcije po različitim područjima, a u tablici 5. prikazuje se broj pokrenutih pravnih radnji pred sudom po različitim područjima.

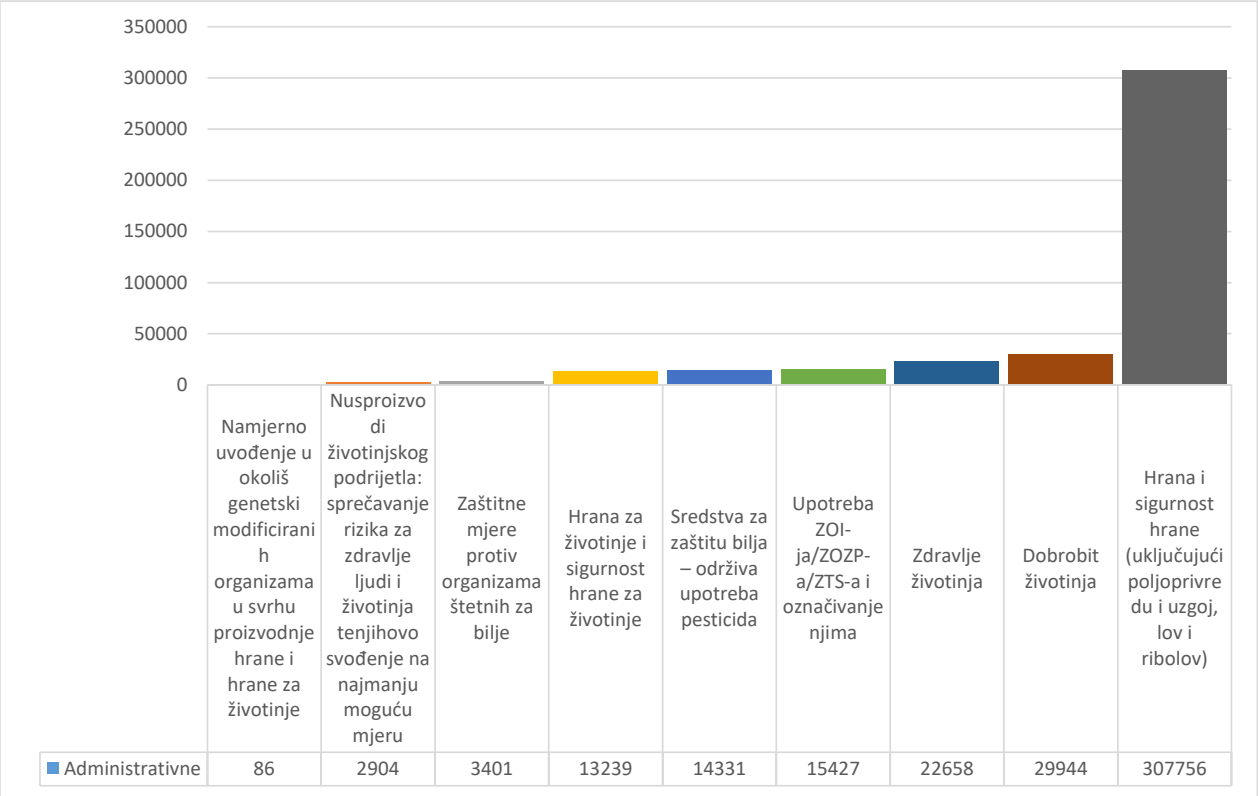
Tablica 3. – administrativne sankcije – aktivnosti – 2020.

	Akvakultura	Ribolov	Materijali koji dolaze u dodir s hranom	Lov	Obrada nusproizvoda životinjskog podrijetla	Raspodjela hrane	Hrana za životinje	Prijevoz životinja	Poljoprivreda i uzgoj	Proizvodnja hrane	Priprema i usluživanje hrane	Veleprodaja i maloprodaja hrane
Sankcije	176	275	328	355	1575	5472	6180	7787	51243	70329	112787	131761

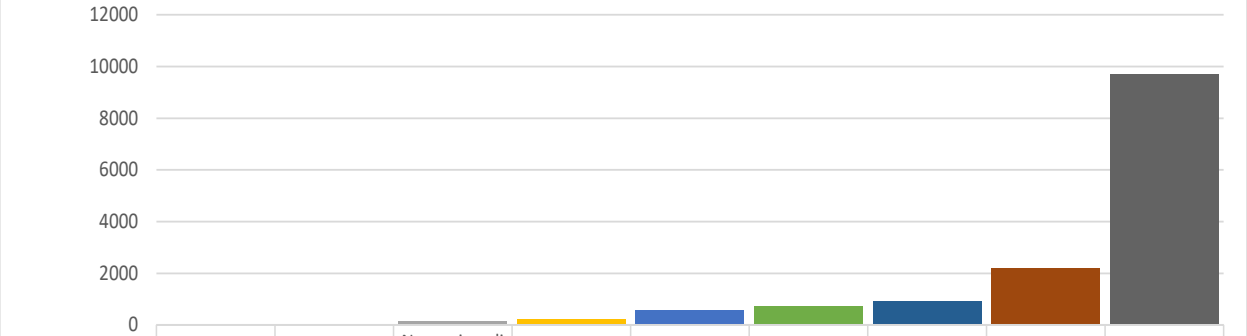
[24] Članci 54. i 55. Uredbe (EZ) br. 882/2004 (do 14. prosinca 2019.) i članci 137., 138. i 139. Uredbe (EU) 2017/625.

Tablica 4. – administrativne sankcije – područja – 2020.

	Namjerno uvođenje u okoliš genetski modificiranih organizama u svrhu proizvodnje hrane i hrane za životinje	Nusproizvodi životinjskog podrijetla: sprečavanje rizika za zdravlje ljudi i životinja tenjihovo svođenje na najmanju moguću mjeru	Zaštitne mjere protiv organizama štetnih za bilje	Hrana za životinje i sigurnost hrane za životinje	Sredstva za zaštitu bilja – održiva upotreba pesticida	Upotreba ZOI-ja/ZOZP-a/ZTS-a i označivanje njima	Zdravlje životinja	Dobrobit životinja	Hrana i sigurnost hrane (uključujući poljoprivredu i uzgoj, lov i ribolov)
Administrativne	86	2904	3401	13239	14331	15427	22658	29944	307756

Tablica 5. – pokrenute pravne radnje pred sudom – 2020.

	Namjerno uvođenje u okoliš genetski modificiranih organizamau svrhu proizvodnje hrane i hrane za životinje	Zaštitne mjere protiv organizama štetnih za bilje	Nusproizvodi životinjskog podrijetla: sprečavanje rizika za zdravlje ljudi i životinja tenjihovo svođenje na najmanju moguću...	Upotreba ZOI-ja/ZOZP-a/ZTS-a i označivanje njima	Hrana za životinje i sigurnost hrane za životinje	Sredstva za zaštitu bilja – održiva upotreba pesticida	Zdravlje životinja	Dobrobit životinja	Hrana i sigurnost hrane (uključujući poljoprivredu i uzgoj, lov i ribolov)
Pravosudne	0	36	130	211	581	701	927	2196	9687

4.3.
Mjere kojima se osigurava djelotvorno funkcioniranje službi koje vrše službenu kontrolu

Države članice moraju provoditi revizije vlastitih sustava kontrola ili osigurati provedbu revizija sebe samih i moraju imati uspostavljene postupke za verifikaciju kontrola[25] kako bi se osigurala njihova usklađenost i djelotvornost sustava kontrola.

Informacije o tim revizijama i drugim aktivnostima verifikacije kojima se ocjenjuje djelotvornost sustava službenih kontrola navedene u godišnjim izvješćima bile su ograničene.

Švedska je opisala neke prednosti suradnje raznih tijela. U početnom stadiju dobre prakse kontrole naglasak je bio na dva područja, odnosno postupku kontrole i etici na radnom mjestu. Razvili su smjernice i program osposobljavanja putem interneta. Jedan je od općih ciljeva da tijela koja surađuju zajednički preuzmu odgovornost za cjelokupni prehrambeni lanac, što uključuje pripremljenost za neplanirane i nepredviđene situacije. Dobra praksa kontrole podrazumijeva promjenu kulture kontrole i stvaranje sustava koji omogućuje ostvarenje jednakovrijednosti između njihovih sustava.

Da bi osigurala djelotvornost svojeg sustava službenih kontrola, Njemačka je u VNPK uključila tri operativna cilja – oni se odnose na profesionalni standard revizija, planiranje revizija utemeljeno na riziku i djelotvornost službenih kontrola.

[25] Članci 6. i 12. Uredbe (EU) 2017/625.

Dio 2

Komisijine kontrolne aktivnosti u državama članicama

1.
Revizije

Uprava za revizije i analize u području zdravlja i hrane Glavne uprave za zdravlje i sigurnost hrane Europske Komisije verificira provodi li se i izvršava pravilno zakonodavstvo EU-a o sigurnosti hrane i hrane za životinje, zdravlju životinja, dobrobiti životinja, zdravlju bilja, ekološkoj poljoprivredi i sustavima zemljopisnog podrijetla (ZOI/ZOZP/TZS) u državama članicama. Revizija je glavni alat u tome.

Te kontrole provodimo redovito i u suradnji s nadležnim tijelima u državama članicama.

Čest element revizija jesu verifikacije na licu mjesta pri kojima stručnjaci Komisije surađuju s nacionalnim tijelima koja provode službene kontrole. Stručnjaci iz država članica redovito pomažu stručnjacima Komisije u obavljanju te zadaće.

Tim se kontrolama nastoji:

- verificirati primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, nusproizvodima životinjskog podrijetla, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja, održivoj upotrebi pesticida, genetski modificiranim organizmima, ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda, upotrebi zaštićenih oznaka izvornosti, zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla i zajamčeno tradicionalnih specijaliteta,
- verificirati funkcioniranje i organizaciju nacionalnih sustava kontrola i nadležnih tijela,
- istražiti i prikupiti informacije o:
  - službenim kontrolama i praksama izvršavanja,
  - važnim ili opetovanim problemima u primjeni ili izvršavanju pravila,
  - hitnim situacijama, novonastalim problemima ili novim pojavama.

GLAVNA UPRAVA ZA ZDRAVLJE I SIGURNOST HRANE

UPRAVA ZA REVIZIJE I ANALIZE U PODRUČJU ZDRAVLJA I HRANE

Objavljujemo svoj godišnji program rada i novosti sredinom godine na internetskim stranicama Komisije.

Pogledajte naše kratke videozapise da biste saznali kako organiziramo svoje aktivnosti revizije i analize te kako to koristi ljudima u EU-u.

Programi revizije i analize za razdoblje 2019.–2020.[26] bili su usmjereni na:

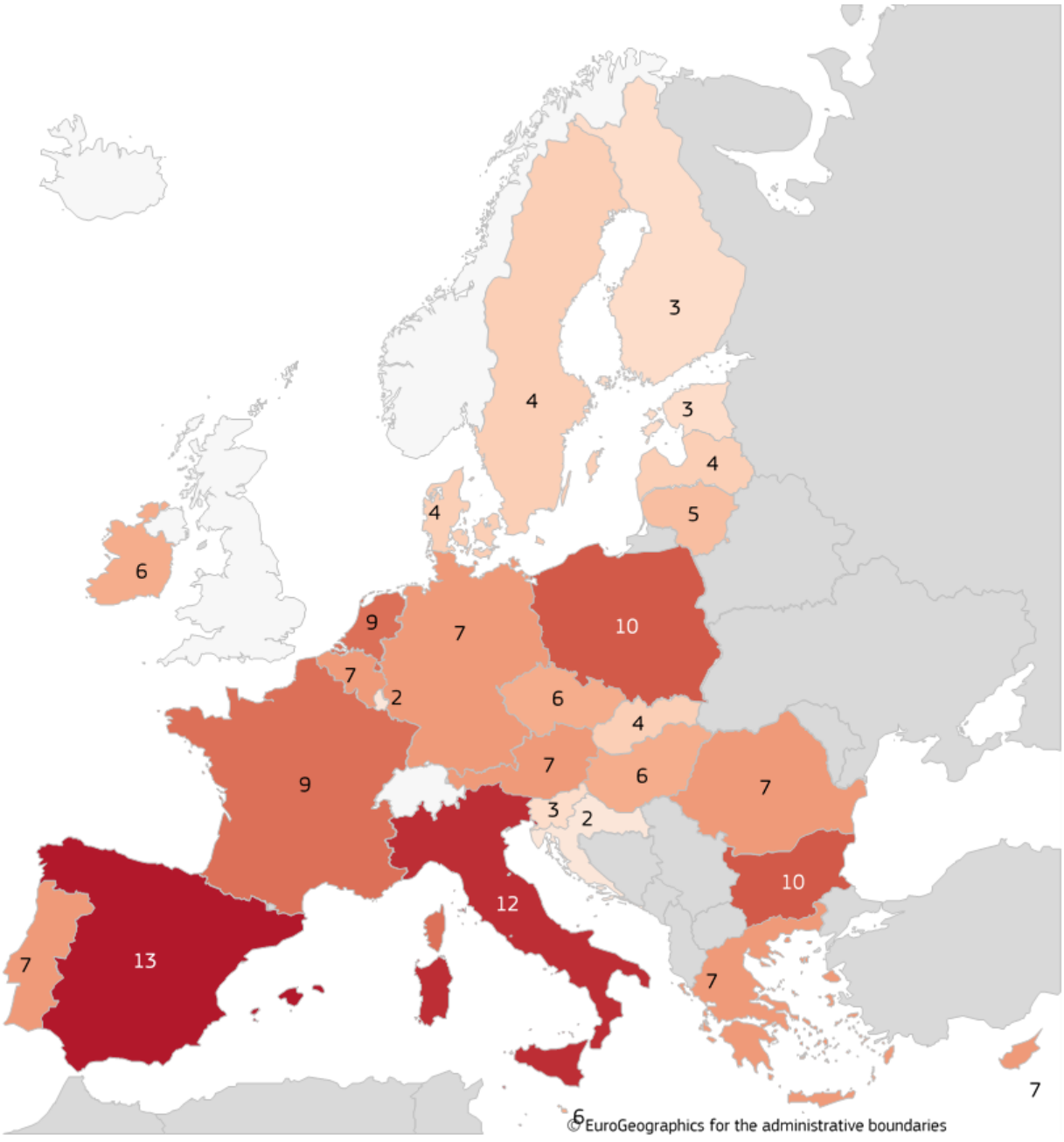
- antimikrobnu otpornost,
- bolju pripravnost za prijetnje zdravlju ljudi, životinja i bilja, njihovo sprečavanje i odgovor na njih,
- sigurnu i održivu hranu i sustave za proizvodnju hrane,
- djelotvornu provedbu zakonodavstva EU-a u području hrane,
- održivu proizvodnju hrane kojom se poboljšava dobrobit životinja,
- osiguravanje djelotvornih, učinkovitih i pouzdanih kontrola.

U 2019. i 2020. proveli smo 170 revizija i sličnih provjera sustava službenih kontrola u državama članicama.

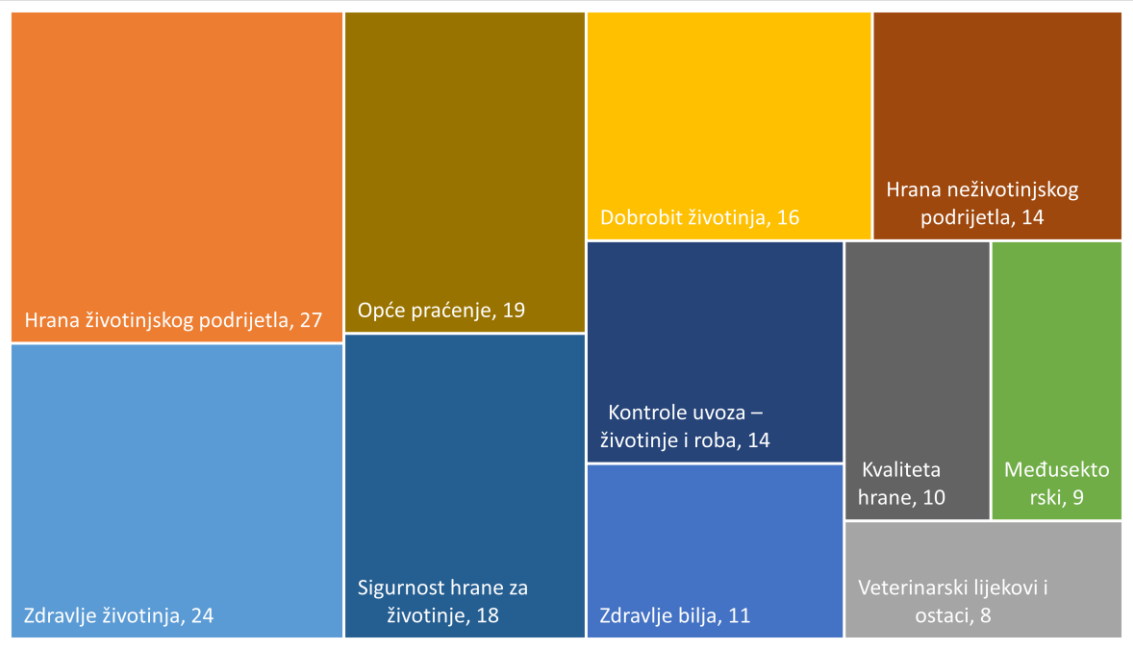
Grafikon 1. prikazuje broj provedenih revizija po državama članicama. Grafikon 2. prikazuje broj revizija po području pod kontrolom.

[26] Radni programi objavljuju se na internetskim stranicama Komisije.

Grafikon 1. – provedene revizije – države članice EU-a – 2019.–2020.

Grafikon 2. – provedene revizije po području pod kontrolom – 2019.–2020.

Izvješća o pojedinim revizijama javno su dostupna na internetskim stranicama Komisije.

Komisijine kontrole za vrijeme pandemije

Zbog ograničenja putovanja uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19 bilo je potrebno preispitati način na koji provodimo kontrole i upotrijebiti metode revizije na daljinu u određenim područjima.

U razdoblju 2019.–2020. ukupno 43 revizije provedene su potpuno na daljinu, uključujući putem videokonferencija koje su zamijenile sastanke uživo. Njima je osigurana određena razina dokaza. Međutim, posjeti objektima subjekata na daljinu da bi se utvrdilo provode li se službene kontrole nisu bili mogući.

Uredbom o službenim kontrolama propisano je da Komisija mora izraditi godišnji ili višegodišnji program kontrola[27] radi verifikacije kako se propisi EU-a o poljoprivredno-prehrambenom lancu provode u državama članicama. Program za razdoblje 2021.–2025.[28] donesen je 23. listopada 2020.

[27] Članak 118. Uredbe (EU) 2017/625.

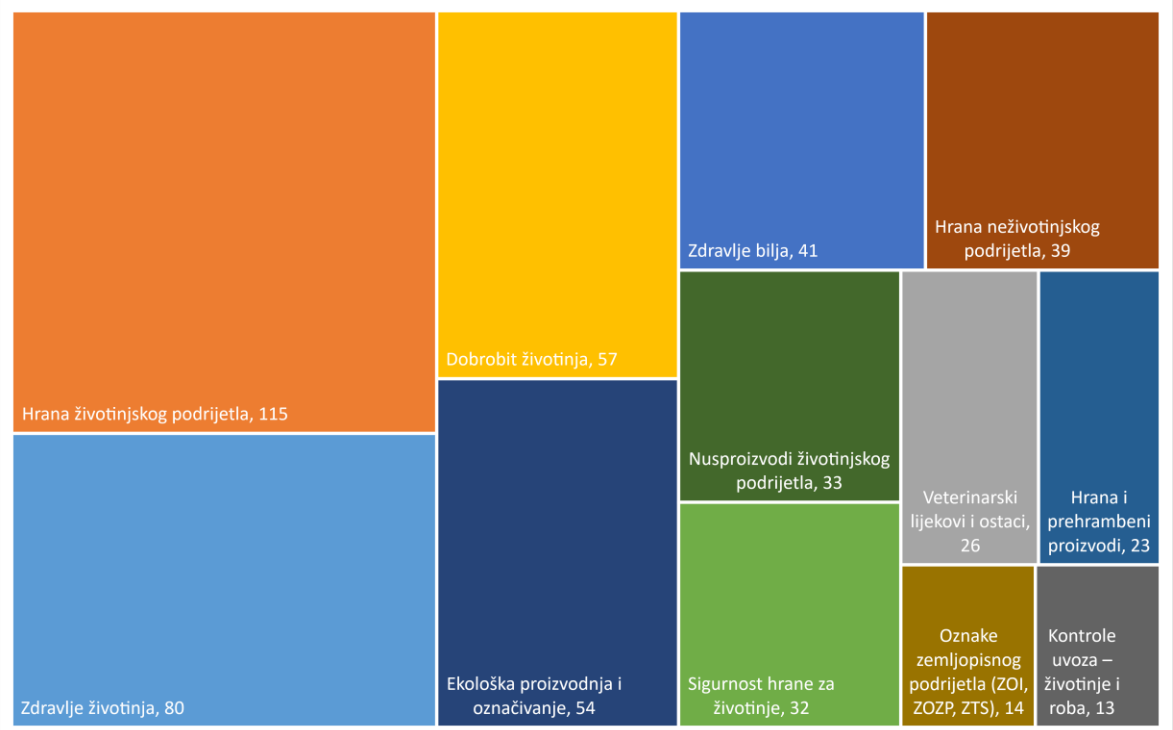
[28] Provedbena odluka (EU) 2020/1550 o utvrđivanju višegodišnjeg programa kontrola za razdoblje 2021.–2025. koje trebaju provoditi stručnjaci Komisije u državama članicama radi verifikacije primjene propisa Unije o poljoprivredno-prehrambenom lancu.

2.
Preporuke

Naše revizije u pravilu rezultiraju preporukama korektivnih mjera. Države članice moraju poduzeti potrebne mjere kako bi riješile nedostatke[29] i opisati ih u akcijskim planovima.

Kontrole provedene u razdoblju 2019.–2020. dovele su do ukupno 527 preporuka državama članicama. Grafikon 3. prikazuje pregled preporuka po sektoru. U radnom dokumentu službi priloženom ovom izvješću navedena je daljnja raščlamba tih brojki po različitim područjima pod revizijom.

Grafikon 3. – preporuke po sektorima podvrgnutima reviziji – 2019.–2020.

[29] Članak 117. točka (a) i članak 119. točka (a) Uredbe (EU) 2017/625.

3.
Sažeta izvješća

U sažetim izvješćima grupiraju se nalazi i zaključci iz niza Komisijinih kontrola provedenih u određenom području kako bi se dao opći pregled na razini EU-a. U tim se izvješćima utvrđuje što funkcionira ili ne funkcionira u vezi s provedbom kontrola i primjenom zakonodavstva. Ona su i prilika da se podijele primjeri dobrih praksi iz država članica. Ta izvješća oblikuju politike EU-a i mogu biti temelj za razmjene sa stručnjacima iz država članica u sklopu inicijative Bolja izobrazba za sigurniju hranu kako bi raspravljali o zajedničkim problemima i dijelili dobre prakse.

Tablica 4. – sažeta izvješća objavljena 2019. i 2020.

Broj izvješća	Tema
2017-6304	Influenca ptica
2018-6525	Sažeto izvješće o sigurnosti uvezene hrane
2018-6537	Sažeto izvješće o internetskoj prodaji hrane
2018-6780	Biocidi
2018-6810	Revizije službenih kontrola u državama članicama
2019-6788	Mjere za suzbijanje antimikrobne otpornosti putem oprezne uporabe antimikrobnih sredstava kod životinja
2019-6789	Praćenje antimikrobne otpornosti zoonotskih i komenzalnih bakterija
2019-6865	Bilje za sadnju i sjemenje
2019-6876	Zdravlje bilja – kontrole uvoza
2019-6834	Dobrobit životinja koje se izvoze cestovnim prijevozom
2019-6835	Dobrobit životinja koje se izvoze morskim putem
2017-6246	Sažeto izvješće o zajedničkim praksama u vezi s higijenom klanja
2020-7100	Sažeto izvješće – službene kontrole dodataka hrani za životinje, njihovih sastojaka i sljedivosti
2020-7105	Službene kontrole zahtjevâ u pogledu higijene, sljedivosti i

Broj izvješća	Tema
	trgovine prerađenim životinjskim bjelančevinama

4.

Najvažnije iz kontrola koje je provela Komisija (2019.–2020.)

Revizije u području sigurnosti hrane ukazale su konkretne izazove s kojima se susreću nadležna tijela u državama članicama u vezi sa sljedećim:

- gotovom hranom (životinjskog podrijetla), kod koje potreba za osposobljavanjem i drugim vrstama potpore službenicima te nedostatak sustavnih pregleda subjekata ograničavaju praćenje nedostataka utvrđenih u postupcima subjekata da bi se spriječila unakrsna kontaminacija, kao i uzorkovanje i ispitivanje,

- konjskim mesom, kod kojeg su revizije nakon skandala s konjskim mesom ukazale na probleme s putovnicama za konje, bazama podataka i kontrolama vođenja evidencije o nedopuštenim tretmanima, i

- hranom neživotinjskog podrijetla, kod koje je moguće poboljšati kontrole smrznutog jagodastog voća i povrća.

Organizirali smo niz revizija kako bismo šire i detaljnije ispitali cjelokupni sektor hrane za životinje, uključujući nusproizvode životinjskog podrijetla, jer su prethodne revizije ukazale na neke sustavne nedostatke. U tim je revizijama utvrđeno da je i dalje potrebno poboljšati sljedivost prerađenih životinjskih bjelančevina.

U revizijama zdravlja životinja ispitivali su se sprečavanje bolesti, pripravnost u slučaju izbijanja bolesti i kapacitet za odgovor. Pribavljene informacije o afričkoj svinjskoj kugi i visokopatogenoj influenci ptica pridonijele su razvoju niza strateških dokumenata i politika Komisije o upravljanju tim bolestima.

Kad je riječ o zoonozama:

- za *Salmonellu* u populaciji peradi revizije su pokazale da su države članice općenito provele programe koji su ispunjavali zahtjeve i bili djelotvorni u ostvarivanju ciljeva EU-a povezanih s raširenošću *Salmonelle*. Međutim, u većini je slučajeva stopa otkrivanja u uzorcima koje su uzeli subjekti (kojima se u puno većoj mjeri kontinuirano ispituje status jata od službenih uzoraka) bila znatno niža od one u službenim uzorcima. Zbog toga je uzorkovanje koje provode subjekti možda nedjelotvoran doprinos programima i ukazuje na to da je vjerojatno da niske razine zaraze u jatu ostaju neotkrivene;

- za bjesnoću revizije su ukazale na dobru provedbu programa cijepljenja zbog čega je došlo do smanjenja broja slučajeva bjesnoće kod životinja.

Većina država članica ima poteškoće pri dokazivanju razine ili trendova usklađenosti u pogledu dobrobiti životinja zbog nedostatka konkretnih ciljeva i/ili nedostatka utvrđenih pokazatelja koje treba pratiti.

Dovršen je trogodišnji projekt smanjenja učestalosti rutinskog skraćivanja repova prasadi. Dio projekta bile su i revizije, a tim stručnjaka s praktičnim iskustvom u uzgoju svinja s neskraćenim repovima posjetio je nekoliko država članica. Rezultati projekta uključuju akcijske planove za sve neusklađene države članice koji će pomoći ostvariti dodatan napredak potreban da bi se zaustavila rutinska praksa skraćivanja repova.

Nastavili smo provoditi revizije pomorskog prijevoza životinja i surađivati s Europskom agencijom za pomorsku sigurnost kako bi uspostavili sustav koji će unaprijediti službene kontrole plovila za prijevoz stoke i dobrobit životinja za vrijeme pomorskog prijevoza.

Upotreba alata za vizualizaciju na internetskom portalu pridonosi brzom donošenju odluka i, posljedično, većoj zaštiti zdravlja bilja. Revizije kontrolnih mjera koje su provele države članice u slučajevima zaraze organizmima štetnima za bilje pridonose poboljšanju kontrola i naporima da se takve zaraze eliminiraju.

Iako su države članice napredovale u provedbi Direktive o održivoj upotrebi pesticida, i dalje su problematične kontrole kojima se provjerava provode li poljoprivrednici i uzgajivači integriranu zaštitu bilja.

U većini država članica privatna kontrolna tijela izdaju certifikate za ekološku proizvodnju te upotrebu i označivanje tih proizvoda. Potrebno je dodatno poboljšati nadzor koji nadležna tijela provode nad tim kontrolnim tijelima.

U službenim kontrolama u vezi s proizvodima za koje su izdani certifikati u sklopu sustava zemljopisnog podrijetla (ZOI/ZOZP/TZS) ne provjerava se uvijek jesu li ti proizvodi usklađeni s pravilima u specifikacijama proizvoda.

Države članice imaju uspostavljene mehanizme u slučaju opasnosti od prijevare u poljoprivredno-prehrambenom lancu, ali još nisu u svim područjima pod kontrolom sustavno uspostavljene službene kontrole prijevarnih ili obmanjujućih postupaka.

U radnom dokumentu službi priloženom ovom izvješću navodi se detaljniji opis nekih glavnih područja u kojima je Komisija provela kontrole.

5.
Druge Komisijine kontrolne aktivnosti

5.1.
Ulazak životinja i robe u EU

Države članice moraju provesti službene kontrole životinja, robe životinjskog podrijetla i neke robe neživotinjskog podrijetla koja ulazi u EU. Većinu tih kontrola provode u graničnim kontrolnim postajama određenima za tu svrhu. Svrha kontrola utvrditi je da životinje, hrana i hrana za životinje ispunjavaju iste visoke standarde kao i životinje i roba proizvedena u EU-u. Države članice mogu odrediti granične kontrolne postaje za te kontrole tek nakon što Komisija utvrdi da struktura i raspored predloženih graničnih kontrolnih postaja i uspostavljene mjere ispunjavaju primjenjive zahtjeve EU-a[30]. U 2020. primili smo i ocijenili 67 obavijesti iz država članica o novim graničnim kontrolnim postajama (ili izmjenama postojećih), uključujući njihove inspekcijske centre.

Nadzor nad službenim kontrolama koje države članice provode nad ulazom životinja i robe nastavio se 2019. i 2020., a provedeno je 11 revizija. Rezultati tih revizija potvrđuju da države članice i dalje unapređuju svoje sustave i provedbu kontrola. Te će se revizije nastaviti u budućnosti. Usto, proveli smo administrativno ocjenjivanje provedbe kontrola ulaza životinja i robe kroz granične kontrolne postaje koje se nalaze u najudaljenijim regijama EU-a i rezultati su opet bili zadovoljavajući.

[30] Uredba (EU) 2017/625 i povezano zakonodavstvo kao što je Provedbena uredba (EU) 2019/1014, Delegirana uredba (EU) 2019/1012 i Delegirana uredba (EU) 2019/1081.

5.2.
Ostaci veterinarsko-medicinskih proizvoda i onečišćivača okoliša kod životinja i proizvoda životinjskog podrijetla

Veterinarsko-medicinski proizvodi često se upotrebljavaju u uzgoju životinja radi sprečavanja ili liječenja bolesti. Veoma niske koncentracije, odnosno ostaci farmakološki djelatnih tvari prisutnih u veterinarskim lijekovima mogu biti prisutni u mesu, iznutricama i mliječnim proizvodima liječenih životinja, kao i u mlijeku, jajima i medu. Sigurne koncentracije u hrani, odnosno „najviša dopuštena količina ostataka", određuju se na razini EU-a. Hrana koja sadržava ostatke u količini istoj ili manjoj od dopuštene količine smatra se sigurnom i može se staviti na tržište jer pokazuje da su se za vrijeme uzgoja životinja poštovala načela dobre poljoprivredne i dobre veterinarske prakse (lijekovi su se upotrebljavali u skladu s uputama o lijeku). Države članice provode godišnje programe praćenja ostataka kako bi verificirale da se veterinarsko-medicinski proizvodi upotrebljavaju u skladu s primjenjivim pravilima EU-a i otkrile moguću zloupotrebu ili nezakonitu upotrebu farmakološki djelatnih tvari. Ti programi uključuju i praćenje prisutnosti onečišćivača okoliša i pesticida kod životinja i proizvoda životinjskog podrijetla.

Svake godine u suradnji s relevantnim referentnim laboratorijima Europske unije pregledavamo planove država članica za praćenje ostataka te dajemo komentare i preporuke o njihovoj prikladnosti. Ujedno revidiramo način na koji države članice provode svoje planove praćenja ostataka, a posebno pratimo elemente kao što su rad laboratorija i djelotvornost popratnih istraga neusklađenih rezultata. Proveli smo osam revizija 2019. i 2020. u državama članicama s većinski zadovoljavajućim rezultatima. Te će se revizije nastaviti u budućnosti.

6.
Sustavno praćenje provedbe preporuka iz revizija

6.1.
Opće naknadne revizije

Općim naknadnim revizijama sustavno pratimo mjere koje su se nadležna tijela obvezala provesti kako bi provela preporuke iz izvješća o reviziji. Te revizije obuhvaćaju sve „otvorene” preporuke u svim sektorima.

Te se revizije mogu:

- provoditi u uredima nadležnih tijela ili na daljinu,
- provoditi kao administrativne vježbe iz naših ureda (administrativne naknadne revizije), ili
- baviti određenom temom: u malom broju slučajeva, kad je ishod revizije posebno problematičan, organiziraju se naknadne revizije specifične za sektor kako bi se pratile mjere koje države članice moraju hitno provesti.

Tablica 5. – naknadne revizije u državama članicama u razdoblju 2019.–2020.

Opće naknadne revizije	
Administrativne naknadne revizije	
Određena tema	

Taj je postupak i dalje djelotvoran za rješavanje većine utvrđenih problema. Rezultati općih naknadnih revizija objavljuju se u profilima zemalja (vidjeti točku 6.2. u nastavku teksta).

Do kraja prosinca 2020. države članice poduzele su korektivne mjere ili su se na zadovoljavajući način obvezale da će nedostatke ukloniti u prihvatljivom roku. Prema trogodišnjem kontinuiranom pokazatelju provedene su korektivne mjere za 92 % preporuka iz revizija provedenih u trogodišnjem razdoblju 2016.–2018.

6.2.
Profili zemalja

Saznanja specifična za državu važna su za pripremu revizija i oblikovanje politika. Zbog toga vodimo i objavljujemo profile zemalja.

Ti su profili država javno dostupni i omogućuju pregled svake države članice, uključujući:

- pet najnovijih objavljenih izvješća o reviziji,
- ocjene mjera koje je zemlja poduzela kao odgovor na preporuke iz revizija,
- način organizacije službenih kontrola u zemlji,
- poveznice na relevantne internetske stranice zemlje.

Zbog objavljivanja tih profila zemalja cijeli je postupak revizije transparentan javnosti.

6.3.
Izvršavanje

Kad država članica povrijedi pravo EU-a, Komisija određuje odgovarajuće mjere na temelju pojedinačnog slučaja u skladu s pristupom iz njezine Komunikacije „Pravo EU-a: boljom primjenom do boljih rezultata”[31]. Te mjere mogu varirati od kontaktiranja s tijelima država članica na odgovarajućim razinama kako bi se osigurala ispravna primjena prava EU-a do pokretanja razmjena u sustavu EU Pilot i/ili postupaka zbog povrede kao zadnje sredstvo, ako su iscrpljene sve druge mogućnosti za poticanje usklađivanja. Instrumenti za izvršavanje koji se ne odnose na povrede pravila o sigurnosti hrane uključuju i zaštitne mjere. One mogu varirati od poduzimanja mjera predostrožnosti za trgovinu i kretanje životinja, bilja ili hrane i hrane za životinje do donošenja zaštitnih mjera u skladu s relevantnim zakonodavstvom.

Ako kontaktiranje s državama članicama ili razmjene u sustavu EU Pilot ne dovedu do ispravljanja povrede prava, mogu se pokrenuti faza prije parnice i faza parnice u postupku zbog povrede[32].

Komisija je 2019. otvorila predmet zbog povrede protiv Češke povezan s njezinim sustavnim službenim kontrolama određene hrane koja dolazi iz drugih država članica svaki put kad ta hrana uđe u Češku, što je protivno pravilima EU-a o službenim kontrolama koje se provode radi verifikacije poštovanja propisa o hrani i hrani za životinje te propisa o zdravlju i dobrobiti životinja[33].

Komisija je 2019. zatvorila dva dugoročna predmeta zbog povrede:

— Grčka: u vezi s manjkom osoblja imenovanog u službe odgovorne za veterinarske kontrole, i

— Portugal: u vezi s mjerama za sprečavanje širenja borove nematode unutar EU-a.

[31] 2017/C 18/02: Komunikacija Komisije: Pravo EU-a: boljom primjenom do boljih rezultata.

[32] Članak 258. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

[33] Službena opomena poslana je u siječnju 2019., a obrazloženo mišljenje u srpnju 2019. U srpnju 2020. poslana je dodatna službena opomena.

Sud Europske unije odlučio je 2019. da Italija nije na odgovarajući način spriječila daljnje širenje štetnog organizma *Xylella fastidiosa* u karanteni u Apuliji[34].

Komisija nije uputila nijedan predmet sudu u razdoblju 2019.–2020. u područjima pod službenim kontrolama obuhvaćenima ovim izvješćem.

[34] Presuda u predmetu Komisija protiv Italije, C-443/18.

7.
Potpora za države članice

7.1.
Mreže

Uprava za revizije i analize u području zdravlja i hrane vodi više mreža i radnih skupina, koje se sastoje od stručnjaka iz nadležnih tijela država članica i Islanda, Lihtenštajna i Norveške kako bi raspravljali o provedbi određenih aspekata prava EU-a te promicali tu provedbu.

Dvije su se mreže redovito sastajale od 2008. kako bi razmijenile iskustva o pripremi, provedbi i izvještavanju o VNPK-ima te o provedbi nacionalnih sustava revizije službenih kontrola. Mreža za VNPK-e sastala se šest puta 2019. i 2020., dvaput na daljinu. Na sastancima se uglavnom raspravljalo o razvoju i dovršetku dvaju dokumenata sa smjernicama o načinu pripreme VNPK-a i godišnjih izvješća država članica. Raspravljalo se i o izazovima i prilikama s kojima su se države članice suočile u provedbi službenih kontrola za vrijeme 2020. zbog pandemije bolesti COVID-19.

Mreža za VNPK-e pomogla je da se testira elektronička verzija standardnog predloška obrasca za godišnja izvješća, „Godišnje izvješće o službenim kontrolama" (AROC), kako bi se države članice EU-a pripremile da ih 2021. prvi put podnesu.

Mreža za nacionalne sustave revizije sastala se tri puta 2019. i 2020., jednom na daljinu. Sastanci su olakšali razvoj i dovršetak smjernica o provedbi revizija na temelju članka 6. Uredbe o službenim kontrolama. Predstavnici nacionalnih sustava revizije i Komisija razmijenili su svoja iskustva u provedbi programa revizija za vrijeme pandemije bolesti COVID-19, s naglaskom na prepoznate dobre prakse.

Mreža nacionalnih kontaktnih točki država članica za zaštitu životinja za vrijeme prijevoza sastala se triput 2019. i 2020. kako bi raspravljala o pokazateljima dobrobiti životinja u kontrolama prijevoza, prijevozu teladi koja nije odviknuta od sisanja, odmorištima u trećim zemljama, prijevozu pri ekstremnim temperaturama i prijevozu životinja s pomoću plovila za prijevoz stoke. Nacionalne kontaktne točke dovršile su izradu ažurirane verzije dokumenta mreže o plovilima za prijevoz stoke 2020.

Za vrijeme prvog vala pandemije bolesti COVID-19 mreža je imala važnu ulogu u koordiniranju razmjene informacija kako bi se izbjeglo zadržavanje vozila za prijevoz stoke na nacionalnim graničnim prijelazima zbog ograničenja kretanja.

Komisija je stvorila dvije radne skupine koje se bave analizom formulacija i izvršavanjem u vezi sa sredstvima za zaštitu bilja kako bi pomogla državama

članicama da otklone nedostatke u sustavu. Predstavnici više od 20 država članica prisustvovali su sastanku radne skupine za analizu formulacija sredstava za zaštitu bilja i trima sastancima radne skupine za izvršavanje propisa o sredstvima za zaštitu bilja koje je Komisija organizirala 2019. Zbog toga što je ocjenjivanje Direktive o održivoj upotrebi pesticida bilo važnije radna skupina za odobrenje i analizu formulacija prebačena je na Komisijin odjel za odobrenja pesticida, a radna skupina za izvršenje obustavljena je.

Komisija je u svibnju 2019. organizirala zajednički sastanak radne skupine za Direktivu o održivoj upotrebi pesticida i radne skupine za izvršavanje propisa o sredstvima za zaštitu bilja radi rasprave o pitanjima od zajedničkog interesa te je osim toga organizirala radionicu o integriranoj zaštiti bilja. Cilj radionice bio je pomoći državama članicama ocijeniti provedbu integrirane zaštite bilja na razini poljoprivrednog gospodarstva na temelju iskustva na tečajevima o integriranoj zaštiti bilja u sklopu inicijative „Bolja izobrazba za sigurniju hranu". Radna skupina za Direktivu o održivoj upotrebi pesticida održala je u studenome 2019. zajednički sastanak s radnom skupinom za poljoprivredno-okolišnu statistiku na kojem se raspravljalo o pitanjima od zajedničkog interesa, posebno u vezi s razvojem korisnijih ujednačenih pokazatelja rizika. Jedan sastanak radne skupine za Direktivu o održivoj upotrebi pesticida organiziran je u studenome 2020., a na njemu se raspravljalo o tehničkim aspektima ocjenjivanja i preispitivanja Direktive o održivoj upotrebi pesticida, koje je započelo krajem 2019.

Nadležnim je tijelima država članica u prosincu 2020. putem radne skupine za Direktivu o održivoj upotrebi pesticida poslan poziv da dostave povratne informacije o mogućim budućim mogućnostima politike. Ugovor o vanjskoj studiji u prilog ocjenjivanju te direktive i o procjeni učinka mogućeg preispitivanja te direktive potpisan je u prosincu 2020. Provedeni su i pripremni radovi za Komisijin događaj za dionike čije je održavanje bilo planirano na daljinu u siječnju 2021., kao i javno internetsko savjetovanje („Iznesite svoje mišljenje") za pokretanje te inicijative u siječnju 2021. Dodatne pojedinosti dostupne su na Komisijinu internetskom portalu Bolja regulativa[35].

[35] Plan djelovanja i rezultati javnog savjetovanja.

7.2.
Bolja izobrazba za sigurniju hranu

„Bolja izobrazba za sigurniju hranu” (BTSF) Komisijina je inicijativa za osposobljavanje kako bi se poboljšala provedba pravila EU-a o hrani, hrani za životinje, zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja, ekološkoj poljoprivredi i sustavima zemljopisnog podrijetla (ZOI/ZOZP/ZTS). Ona je ključna za poboljšanje djelotvornosti i pouzdanosti službenih kontrola i širenje znanja o zakonodavstvu EU-a. Komisijine kontrole pomažu u utvrđivanju potreba za osposobljavanjem.

Program inicijative „Bolja izobrazba za sigurniju hranu” za razdoblje 2019.–2020. odlikovao se širokim rasponom tehničkih tema i brojim sesijama od posebne važnosti za sustave službenih kontrola. Uključivale su sljedeće teme:

- sustavi revizije i unutarnje revizije,
- izvršavanje zakonodavstva EU-a u području sanitarnih i fitosanitarnih mjera,
- prijevare i elektronička trgovina povezani s hranom,
- Uredba o službenim kontrolama,
- pripravnost i upravljanje u slučaju izbijanja bolesti, potpora revizijama EU-a (za nacionalne stručnjake), i
- sažeta izvješća EU-a.

Radionica o praćenju provedbe preporuka organizirana je 2020.

U 2019. i do ožujka 2020. održano je 200 programa osposobljavanja u državama članicama, a nakon toga svi su programi osposobljavanja uživo obustavljeni zbog pandemije bolesti COVID-19. Ti su ugovori izmijenjeni 2020. kako bi se, kad je to moguće, provodilo virtualno osposobljavanje, a svi novi ugovori sad imaju propisanu i komponentu virtualnog učenja.

U sklopu inicijative „Bolja izobrazba za sigurniju hranu” u 2020. se postupno uvodilo osposobljavanje putem interneta s pomoću virtualnih učionica i modula za e-učenje dostupnih putem **Akademije BTSF**. Inicijativa proširuje svoju ponudu za e-učenje i prevodi postojeće module na većinu službenih jezika kako bi se osigurao pristup materijalima za osposobljavanje za što više ljudi, neovisno o tome što donosi

budućnost. Akademija ujedno omogućuje pristup repozitoriju postojećih resursa za osposobljavanje koje mogu upotrebljavati službenici iz država članica i trećih zemalja.

Više informacija u godišnjem izvješću inicijative „Bolja izobrazba za sigurniju hranu" za 2019.

Zaključci

EU ima sveobuhvatno zakonodavstvo kojim se nastoje umanjiti sigurnosne opasnosti i problemi neusklađenosti, od polja do stola. Godišnja izvješća država članica o službenim kontrolama pokazuju da nacionalna tijela nastavljaju ispunjavati svoju ulogu praćenjem i verificiranjem da subjekti u prehrambenom lancu ispunjavaju relevantne zahtjeve EU-a i provode mjere izvršavanja kad to nije slučaj.

Uvođenje standardnog predloška obrasca za godišnja izvješća olakšalo je prikupljanje usporedivih informacija i podataka o službenim kontrolama država članica u cijelom poljoprivredno-prehrambenom lancu.

Ovo izvješće i njemu priložen radni dokument službi sadržavaju kompilaciju tih usporedivih podataka u statistike na razini cijelog EU-a za 2020. Ti će podaci s vremenom omogućiti utvrđivanje trendova u kontrolama i u problemima neusklađenosti. Statistički podaci iz 2020. za 26 zemalja pokazuju da je 16,8 milijuna subjekata bilo obuhvaćeno službenim kontrolama i da su nacionalna tijela provela više od četiri milijuna službenih kontrola tih subjekata. Na temelju tih kontrola identificirano je otprilike 655 000 problema neusklađenosti, zbog čega je uvedeno 388 000 administrativnih sankcija i gotovo 13 000 pravnih radnji pred sudom.

S obzirom na to da je po prvi put primijenjen standardni predložak obrasca, sve države članice nisu mogle dostaviti sve podatke u potrebnom obliku. Slijeđenje smjernica Komisije za popunjavanje godišnjeg izvješća dodatno bi poboljšalo usporedivost informacija navedenih u poljima za slobodan unos teksta.

U radnom dokumentu službi priloženom ovom izvješću navedene su pojedinosti službenih kontrola koje su provele države članice i Komisijinih kontrola koje su provedene u vezi sa zahtjevima EU-a za propise o hrani i hrani za životinje, zdravlje i dobrobit životinja, zdravlje bilja i sredstva za zaštitu bilja. Njihovi rezultati pokazuju da su u državama članicama uspostavljeni potrebni sustavi kontrola i da oni općenito osiguravaju razinu usklađenosti kompatibilnu sa sigurnošću hrane i hrane za životinje te zdravim unutarnjim tržištem EU-a. Komisijine kontrole ukazale su na nedostatke u sustavima kontrola nekih država članica i istaknule gdje su moguća poboljšanja u nacionalnim sustavima kontrola.

Komisijino sustavno praćenje provedbe preporuka iz revizija pokazuje da, u pravilu, nacionalna tijela poduzimaju odgovarajuće korektivne mjere kako bi otklonile utvrđene nedostatke.

Komisija i dalje podupire države članice u suradnji s nacionalnim tijelima kako bi kontinuirano poboljšavale svoje sustave službenih kontrola putem mreža i inicijative „Bolja izobrazba za sigurniju hranu”.

Ograničenja nametnuta zbog pandemije bolesti COVID-19 uzrokovala su poteškoće nacionalnim tijelima i Komisiji u provedbi njihovih planova kontrola u 2020. Broj članova osoblja i ograničeni resursi bili su navedeni kao neki od razloga zbog kojih nacionalna tijela nisu potpuno provela svoje planirane programe. Ta su ograničenja uzrokovala i češću upotrebu sredstava za provedbu kontrola na daljinu. Te su se tehnologije pokazale vrijednima i mogu se dodatno istražiti mogućnosti njihove upotrebe.